

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Издръжка На Членове На Семейството](#) Netherlands

Издръжка на членове на семейството

 Нидерландия

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Задължението за издръжка произтича от кръвно родство и от сватовство, от (предишна) брачна връзка или от произход. Издръжката е задължение за принос към разходите за живот на получателя („взискателя на издръжка“), макар и лицата да живеят разделени.

Задължението за издръжка, което съществува между съпрузите по време на брака, продължава и след неговото прекратяване. В съдебното решение за развода или с последващо решение съдът може да присъди единият от бившите съпрузи да плаща издръжка на другия бивш съпруг, който не разполага с достатъчно средства, за да посрещне разходите си за живот (и доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние сам да си осигури тези средства), по искане на последния. При определянето на задължението за издръжка съдът взема предвид потребностите на взискателя на издръжката и възможностите (финансовите ресурси) на другия бивш съпруг. Роля могат да имат и нефинансови фактори, като например продължителността на брака или възрастта на лицето, имащо право на издръжка. Максималният срок за получаване на издръжка е 5 години. Ако бракът или регистрираното партньорство са продължили по-малко от 10 години, задължението за издръжка приключва след изтичане на половината от времето на продължителност на брака или партньорството.

Съществуват 3 изключения:

- Ако съпрузите имат общи деца, изплащането на издръжката за (бившия) съпруг не спира, докато най-малкото дете не навърши 12 години.
- Ако бракът е продължил най-малко 15 години и взискателят на издръжката получава пенсия за старост в рамките на 10 години, издръжката ще бъде прекратена, когато започне изплащането на пенсията.
- Ако взискателят на издръжката е роден на или преди 1 януари 1970 г., бракът или регистрираното партньорство са продължили повече от 15 години и взискателят на издръжката не трябва да получава пенсията си повече от 10 години, периодът за изплащане на издръжка е 10 години.

По искане на взискателя на издръжката съдът може да определи срок, ако с оглед на всички обстоятелства по делото прилагането на тези законови срокове би било в противоречие с принципите на разумност и справедливост. Такова искане трябва да бъде подадено в срок от три месеца от прекратяване на задължението.

Бившите съпрузи могат да постигнат сами извънсъдебно споразумение помежду си относно издръжката. Тя обикновено се установява в споразумение (за развод). На практика това споразумение ще бъде ратифицирано от съда в момента на постановяване на развод или прекратяване на регистрираното партньорство. Това ратифициране осигурява по-голяма правна сигурност за получателя,

тъй като споразуменията могат да бъдат приведени в изпълнение от съдебен изпълнител или, в определени случаи, от LBIO (Национална служба за събиране на плащанията за издръжка).

Горепосоченото важи и за издръжката между бивши регистрирани партньори.

Задължения за издръжка на родители и съпруг/съпруга на родителя

Родителите трябва да поемат разходите за отглеждане и възпитание на малолетни или непълнолетни деца съобразно своите възможности. По време на брака или регистрираното партньорство съпругът/съпругата на родителя също е задължен/а да издържа малолетните или непълнолетните деца на своята/своя съпруга/съпруг или граждански партньор, които принадлежат към тяхното семейство. Родителите и съпругът/съпругата на родителя също са задължени да поемат разходите за живот и обучение на своите (доведени) деца на възраст между 18 и 21 години. След като децата им навършат 21-годишна възраст, родителите са задължени да плащат издръжка само ако децата им са в затруднено положение.

Задължения за издръжка на биологични бащи/партньори на майката

Биологичният баща на дете също е задължен да плаща издръжка за всяко дете, на което е баща (но без да го е припознал), докато детето има само майка и няма законни семейни отношения с друг родител (с други думи, когато няма друг законен родител). Същото задължение се отнася и за партньора в живота на майката, дала съгласието си за акт, който би могъл да доведе до създаване на дете.

Задължения за издръжка на лица, които не са родители, със съвместно упражняване на родителски права

Всяко лице, което упражнява родителски права по отношение на дете съвместно с родителя на детето, има задължение за издръжка по отношение на това дете (член 1:253w от Гражданския кодекс), дори да не му е родител. Задължението за издръжка продължава, докато детето навърши 21-годишна възраст, когато съвместното упражняване на родителските права се прекратява поради пълнолетието на детето.

Кога трябва да се плащат разходите за живот?

Задължението на (съпруга/съпругата) на родителя спрямо неговите/нейните малолетни или навършили пълнолетие (доведени) деца (и задължения за издръжка, равностойни на тези на родител) съществува независимо от нуждата. Във всички останали правоотношения има право на издръжка само за нуждаещите се.

Счита се, че дадено лице е в затруднено положение, ако доходите му не са достатъчни да покрият разходите му за живот и, доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние самостоятелно да си осигури необходимите средства. Задължението на (съпруга/съпругата) на родителя спрямо неговите/нейните малолетни или непълнолетни деца и навършили пълнолетие (доведени) деца (на възраст до 21 години) съществува независимо от нуждата. Нужда от издръжка се установява и за деца до 21-годишна възраст.

Как се определя размерът на издръжката?

Законови критерии за определяне на дължимата сума за издръжка са нуждите на вискателя и платежоспособността на дължащото издръжка лице.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са задължени да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата под 18-годишна възраст (малолетни или непълнолетни деца). Това включва разходите за живот и останалите разходи, свързани с възпитанието на детето, като например образование и развлекателни дейности. Родителите са задължени да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата съобразно своите

възможности. Това задължение важи дори ако детето разполага със собствени средства и/или доходи.

Родителите са отговорни да поемат разходите за живот и образование на децата на 18, 19 и 20-годишна възраст („навършили пълнолетие деца“). Разходите за живот и образование имат същия смисъл като разходите за отглеждане и възпитание в детска възраст. Това задължение важи дори ако детето разполага със собствени средства и/или доходи. Всички основни доходи на детето обаче ще определят размера на издръжката, от която то се нуждае.

По отношение на деца на възраст над 21 години родителите имат задължение за издръжка само ако детето е в затруднено положение и не е в състояние да се грижи за себе си, например в случай на физическо или психическо увреждане.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Размерът на издръжката, която е задължено да плаща дължащото издръжка лице, може или да се договори между самите страни и да се впише в споразумение, или да се определи от съда в съдебно решение.

В рамките на бракоразводните дела съдът често трябва да взема решения и относно издръжката на бивш съпруг(а) или на дете.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Исковата молба трябва да бъде подадена от адвоката на възискателя на издръжката. Не се допуска подаването на исковата молба без адвокат. Малолетните или непълнолетните деца се представляват в съда от техния законен представител (обикновено родител).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Национална компетентност

Що се отнася до националната компетентност на нидерландските съдилища, в делата за издръжка е компетентен първоинстанционният съд: компетентен е съдът по местопребиваване на ищеца (един от ишците) или на една от засегнатите страни, посочени в исковата молба, или при липса на местопребиваване на една от тези страни – съдът по мястото на *de facto* пребиваването на някоя от тях. Жалба може да бъде подадена пред апелативен съд в юрисдикцията, към която принадлежи въпросният съд.

Международна компетентност в рамките на Европейския съюз

Считано от 18 юни 2011 г., по отношение на задълженията за издръжка в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. В регламента се определят разпоредбите относно компетентността на съда.

Същността на Регламента за издръжката може да се намери в член 3 от него, в който се съдържат четири възможни основания за юрисдикцията на следните съдилища:

- съдът по обичайното местопребиваване на дължащото издръжка лице; или
- съдът по обичайно местопребиваване на възискателя; или
- като допълнително правомощие: съдът, който е компетентен по отношение на статута на дадено лице (например произход, разтрогване на брак); или
- също като допълнително правомощие: съдът, който е компетентен по отношение на родителската

отговорност.

По взаимно съгласие страните може да изберат компетентността и въз основа на някои относими фактори. Няма изискване обичайното местопребиваване на ответника да се намира на територията на държава членка, за да се прилагат разпоредбите на Регламента за издръжката. Гражданството на страните също е от значение.

Тъй като правилата за компетентност в регламента вече не се ограничават до случаи, когато ответникът има местожителство в ЕС, те винаги се прилагат в Нидерландия.

Международна компетентност извън рамките на Европейския съюз

По отношение на международната компетентност на нидерландските съдилища извън Европейския съюз се прилага следното. Ако ответникът живее извън Европейския съюз, е компетентен нидерландският съд съгласно Гражданския процесуален кодекс. Нидерландският съд, произнесъл развода, е упълномощен да приема временни разпореждания по отношение на развода и на допълнителните въпроси, например издръжка или продължаване на ползването на семейното жилище. Нидерландският съд е компетентен да се произнася и по независима молба за издръжка, ако:

- ищецът или една, или повече заинтересовани страни, посочени в исковата молба, живеят в Нидерландия;
- случаят е достатъчно свързан с правната сфера на Нидерландия;
- страните са избрали нидерландските съдилища; или
- заинтересованата страна се явява и не повдига възражение за липса на компетентност.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Исковата молба за присъждане, изменение или прекратяване на издръжка трябва да бъде подадена от адвокат. Адвокатът представлява ищеца по време на заседанието. Имената и адресите на адвокати може да бъдат намерени на уебсайта [„Намиране на адвокат — Нидерландска адвокатска колегия“](#).

Членовете на [„Сдружение на адвокатите по семейно право и бракоразводните медиатори“](#) също се занимават, наред с другото, с бракоразводни дела и дела за издръжка. Те са специализирани също така в медиацията и всичко необходимо в тази връзка.

7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

При съдебни производство трябва да бъде заплатен принос към съдебните разходи. Това е съдебната такса. Освен това се плащат и адвокатски хонорари, и такси за съдебния изпълнител.

Ако ищецът не е в състояние да плати (изцяло) разходите за адвокат, той може, при определени обстоятелства, да кандидатства за предоставяне на правна помощ. Става дума за т.нар. „правна помощ“ Държавата заплаща част от разходите; страната по спора заплаща „личен принос“. Размерът на „личния принос“ зависи от доходите и финансовото положение на ищеца. Правната помощ се предоставя от [Съвета за правна помощ](#). Адвокатът трябва да подаде молба за правна помощ до Съвета за правна помощ.

Ако се присъди правна помощ, съдебната такса при дела за издръжка също се намалява.

Правото на правна помощ важи също и за трансгранични спорове, например ако ищецът живее извън

Нидерландия. Това се урежда в [Директивата на ЕС за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове](#). Правна помощ може да се поиска също и въз основа на членове 23А—23К от Закона за правната помощ (*Wet op de rechtsbijstand*) чрез Съвета за правна помощ в Хага, като се използва стандартният формуляр, който придружава посочената директива и е идентичен във всички държави членки.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Исковата молба за определяне, промяна или отказ от издръжка на дете и партньор може да бъде подадена до съда. Исковата молба се подава от адвокат.

В решението си съдът ще вземе предвид нуждите и капацитета на страните (финансови ресурси). Съдебната власт е разработила препоръки, така че да се даде еднакво практическо приложение на тези концепции (доклад относно [Критерии за издръжка](#), публикуван на уебсайта „Правосъдие“). Тези препоръки нямат силата на закон и съдилищата и страните могат да се отклоняват от тях в отделни случаи.

Следните приходи и разходи (неизчерпателен списък) могат да бъдат от значение за решението на съда:

- доходи от трудова дейност (приходи и печалби от самостоятелна заетост)
- стипендии за обучение
- доход от пенсии или обезщетения
- плащания на наем
- съществуваща възможност за увеличаване на доходите (възможност за реализиране на доходи)
- вноски за погасяване на ипотечи и лихви
- други основни месечни разходи
- застрахователни премии
- финансови задължения към други лица
- размерът на всички задължения и тяхното погасяване.

Промени в размера на издръжката

Споразумение или съдебно решение може да бъде изменено с последващо решение, ако вече не отговаря на законовите критерии поради промяна в обстоятелствата. Между страните може да се постигне взаимно съгласие за нов размер на издръжката.

Задължително индексирание

Всяка година министърът на правосъдието определя процента, с който трябва да се увеличи определената от съда издръжка или издръжката, определена по взаимно съгласие. При изчисляването на това процентно увеличение се вземат предвид промените в заплащането в частния и публичния сектор, както и тенденциите в други сектори. Този процент се публикува в Държавен вестник.

Съществуват множество изключения от системата за автоматично индексирание на издръжките. Страните или съдът могат да отменят задължителната индексация или да въведат алтернативен метод на индексирание.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката за бивши съпрузи се изплаща пряко на бившия/бившата съпруг/съпруга. Издръжката за

малолетно или непълнолетно дете се заплаща пряко на родителя, който се грижи за детето. Навършилите пълнолетие деца получават пряко издръжката.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако задължението за издръжка на дете и/или родител е определено със съдебно решение и дължащото издръжка лице не плаща издръжката, може да се наложи принудително изпълнение посредством [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка \(LBIO\)](#) под формата на удържка от възнагажденията или обезщетенията на длъжника. Принудителното изпълнение може да бъде наложено и от съдебен изпълнител (налични са и други видове конфискация). При липса на съдебно решение по случая може да се предяви съдебен иск. В този случай следва да се поиска помощта на адвокат.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В случай на запор върху част от обезщетенията или възнагажденията трябва да се вземе предвид размерът, който не подлежи на запор.

Давностният срок от пет години се прилага за случаите, когато плащането все още не е определено със съдебно решение или споразумение.

В случай на вече установени плащания за издръжка се прилага давностен срок от пет години за изтекли, но неспазени срокове за взаимно договорена издръжка. В случай на издръжка, установена със съдебно решение, давностният срок за нейното изпълнение е двадесет години.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В случай на просрочени вноски за издръжка за дете и/или партньор за налагане на изпълнение на задължението може да бъдат определени [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка \(LBIO\)](#) или съдебен изпълнител.

LBIO трябва да бъде упълномощена да действа от взискателя на издръжката. LBIO може, ако е необходимо, да пристъпи към събиране чрез принудително събиране. LBIO може например да наложи запор на част от възнагаждения, обезщетения или движимо, или недвижимо имущество на дължащото издръжка лице.

LBIO трябва да бъде упълномощена да действа от взискателя на издръжката. Издръжката трябва да бъде определена в съдебно решение. Към момента на подаване на искане към LBIO неизпълнените задължения не трябва да са по-стари от шест месеца (LBIO може да възстанови неизпълнени задължения, по-стари от 6 месеца, ако решението на съда е издадено в рамките на тези 6 месеца и е наложена вноска с обратна сила).

LBIO може, ако е необходимо, да пристъпи към събиране чрез принудително събиране. Службата може например да наложи запор на част от възнагаждения, на обезщетения или — чрез съдебен изпълнител — на движимо или недвижимо имущество на дължащото издръжка лице.

Прибягването до услугите на LBIO е безплатно за взискателя на издръжката. При получаване на искане за събиране, най-напред се прави опит за уреждане на въпроса, преди да се направят разходи за събиране, като се прибягва до процедура по медиация и/или чрез предоставяне на разяснения. Този подход дава резултат почти при три четвърти от случаите. Когато LBIO предприеме действия по събиране обаче, дължащото издръжката лице заплаща такса за събиране. LBIO налага и такса за

събиране. Тази такса представлява 15 % от дължимите месечни суми и просрочените вноски за издръжката. Всички разходи за принудителното изпълнение също са за сметка на дължащото издръжката лице.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Авансово изплащане на издръжка не може да се предостави от LBIO или съдебен изпълнител.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

LBIO изпълнява и задачи в областта на международното събиране на издръжка. Тези задачи произтичат от регламентите и конвенциите, по които Нидерландия е страна.

Нидерландия е страна по [Конвенцията на ООН за събирането на издръжка в чужбина, Ню Йорк, 20 юни 1956 г.](#) (Нюйоркската конвенция). Това е конвенция за правна взаимопомощ, чиято цел е да се улесни събирането на издръжка по международни дела. В държавите, присъединили се към Нюйоркската конвенция, с нейното прилагане са натоварени една или повече институции. В Нидерландия това е LBIO.

Считано от 1 август 2014 г. между държавите — членки на Европейския съюз, (само частично за Дания) и останалите договарящи се страни влезе в сила Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството. Хагската конвенция заменя Нюйоркската конвенция между договарящите се страни, доколкото обхватът на приложение на двете конвенции съвпада. Що се отнася до отношенията между държавите — членки на ЕС, предимство има Регламент (ЕО) № 4/2009 за задълженията за издръжка.

По принцип дейностите, извършвани от LBIO и самите чуждестранни институции като централни органи, са безплатни. Централният орган поема собствените си разноски, свързани с прилагането на регламента и конвенцията. Централният орган не може да начислява на ищеца никакви разходи, различни от отделни разходи, произтичащи от искане за специфични мерки.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Ако самите Вие живеете в Нидерландия, моля, свържете се с LBIO:

Националната служба за събиране на плащанията за издръжка ([LBIO](#))

Postbus 8901
3009 AX Rotterdam

За да се възползвате от услугите на LBIO, трябва да изпратите формуляра за кандидатстване. Този формуляр може да бъде изтеглен от сайта „[Международна издръжка](#)“.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

LBIO събира издръжки и по искане на вискатели на издръжка, които пребивават в чужбина, от

дължащи издръжка лица, които пребивават в Нидерландия. Ако взискателят на издръжка, който се намира в друга държава членка, желае да предяви иск за издръжка от дължащо издръжка лице, пребиваващо в Нидерландия, може да се позове на определената в конвенцията система. В такъв случай той трябва да подаде молба в изпращащата институция в собствената си държава, която се свързва с приемащата институция в Нидерландия (LBIO). След което приемащата институция предприема необходимите мерки за събирането на издръжката.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Относно данните за контакт, вж. отговор на въпрос 14.2.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

За уточняване на разпоредбите за ефективен достъп и безплатна правна помощ съгласно Регламента за издръжката (и Конвенцията за издръжката) в нидерландското право е важно следното.

Преди влизането в сила на регламента и конвенцията в производства по Нюйоркската конвенция LBIO вече действаше като приемащ и предаващ орган и като приемащ орган провеждаше процедури в полза на чуждестранни ищци. Съгласно член 6 от Нюйоркската конвенция като приемаща институция LBIO предприема всички подходящи мерки за осигуряване на събирането от името на взискателя. LBIO действа като страна в производството от свое име в международни производства за издръжка. LBIO не начислява съдебна такса в исковото производство. LBIO не изисква от чуждестранен ищец да заплаща каквито и да било разходи, направени във връзка с производството. Член 14, параграф 3 от конвенцията и член 44, параграф 3 от регламента може да се прилагат в съответствие със съществуваща съгласно Нюйоркската конвенция практика. Всъщност ищецът може да заведе дело без правна помощ (в смисъл на правно представителство от доставчик на правна помощ), тъй като самият централен орган — LBIO, предоставя необходимите услуги безплатно.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Съгласно Закона за Националната служба за събиране на плащанията за издръжка (*Wet LBIO*) LBIO има достатъчно възможности за изпълнение на задачите, посочени в член 51 от Регламента за издръжката.

Законът урежда, наред с другото, задължението на редица институции и служби да предоставят безвъзмездно информация на LBIO за целите на ролята ѝ на централен орган.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 20/10/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.